

De Tamme Lodder plant een kastanjeboom bij de kerk in Tange Alteveer. Een Twentse Lodder blaast daarbij de de midwinterhoorn.

©Roel Toering

als hij ter catechisatie ging naar een café of bijvoorbeeld een school, moesten zijn dochters mee om orde te houden. Het gebeurde toen wel dat de ruiten van zijn huis werden ingegooid. Hij werd zelfs met de dood bedreigd." Het was één keer zo erg, dat hij zelfs op de begraafplaats werd bedreigd. Er werd iemand begraven die door drankgebruik in de winter was doodgevroren. "Binnen zes weken ben jij hier weg," werd er tegen hem gezegd, maar 'domineer' liet zich niet intimideren. "Hij was niet bang, en daardoor kon hij zich handhaven. De mensen kregen zelfs respect voor hem," aldus B. Luring, inwoner van Alteveer.

Luring organiseerde zaterdag een reünie ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de kerk en haalt graag herinneringen op. "In 1947 werd de kapel officieel een kerk. Toen kregen we ook een echte dominee." Op de reünie waren alle nazaten van eerste evangelist Lodder. Zij hadden als geschenk iets heel bijzonders bedacht. Aan de straat, voor de kerk, staat een oude kastanje. Oud-gemeenteleden weten nog precies hoe die er kwam. "Evangelist Lodder had een tweeling, de jongens Egbertus en Gerrit. Vermoedelijk heeft één van de twee toen een kastanje in de grond gestopt om er een te laten groeien." Bijna honderd jaar later plantte familie van de hulprediker opnieuw een boom, weer een kastanje. Willem Jan bespeelde voor deze gelegenheid – hij komt uit Twente – als een echte Tukker, de midwinterhoorn.

NvhN 20-12-98

Eerste evangelist met dood bedreigd in Tange Alteveer

Alteveer in Oost Groningen is een betrekkelijk jong dorp, zo'n 125 jaar slechts. In 1873 werden er de eerste dagwerken turf geregistreerd. Dat is volgens amateurgeschiedkundige H. Schuurman uit Stadskanaal het bewijs dat het dorp toen is ontstaan. De dorpelingen bestonden enkel uit turfsteekers en schaapherders. De armsten onder de armen waren dat. De mensen leefden in plaggenhutten en konden zich ternauwernood in leven houden. De minste tegenslag werd meteen met drank verdrongen. Drank was ook hun enige vertier en daardoor was het leven rauw en hard. In die omgeving was het stichten van een kerk een schier hopeloos idee. Toch bemoeide de hervormde kerk van Onstwedde zich met de dorpelingen en richtte er een

evangeliekapel op. Met financiële steun van de adellijke vereniging uit Den Haag 'De Vereniging' werd het mogelijk om er een hulprediker aan te stellen.

'Domineer' Willem Cornelis Lodder – zoals deze algemeen werd genoemd – werd de eerste evangelist van Alteveer. Hij had zich het doel gesteld om in de beginjaren van de twintigste eeuw, de straatarme inwoners van Tange-Alteveer op het rechte pad te brengen. Dat viel hem echter niet mee. Toen hij in 1902 vol goede moed en (wellicht) heilig vuur als evangelist aantrad in de hulpgemeente van de Nederlands hervormde kerk van Onstwedde keken de veenarbeiders maar raar tegen de man aan. Lodder was getrouwd, had negen kinderen en was niet helemaal onbemiddeld dankzij

een erfenis die zijn vrouw had gekregen. In de ogen van de Alteveersters was het grootste nadeel van de man het feit dat hij geen Groninger was, maar een Westering. Lodder sprak hun dialect niet en daar hebben verstoekte Groningers altijd een beetje moeite mee. Maar Lodder was idealistisch en liet zich niet beïnvloeden. Hij moest en zou er het evangelie brengen.

De armoede in Alteveer was – zoals overal in de veenstreken – schrijnend en de mannen stortten zich vaak uit pure wanhoop in de drank. Kleinzoon Willem Jan Lodder kan zich de verhalen van zijn oma, vader, ooms en tantes nog goed herinneren. "Opa vocht tegen het drankgebruik en dat werd hem kwalijk genomen. De man had het heel erg moeilijk en